

קטע זה נותן מידע ורקע כללי על דרך התנהלות תקציב תגבור לימודי יהדות במשרד הדתות טרם העברתו למשרד החינוך.

המהדורה המודפסת << העמוד הראשון

היועץ: להעביר 300 מ' מהישיבות למש' החינוך מאת שחר אילן

ספק גדול אם החלטת הממשלה לפרק את משרד הדתות תיושם, אבל בינתיים מתרוקן המשרד מתפקידיו ומסמכויותיו. אחרי שבשנים האחרונות הועברו ממנו תקציבי התרבות התורנית, מכוני המחקר התורניים ובתי הדין השרעיים והדרוזיים, הנחית עליו בשבוע שעבר היועץ המשפטי לממשלה, אליקים רובינשטיין, מכה נוספת: הוא הורה להעביר, החל מספטמבר, כמעט 300 מיליון שקלים מתקציב הישיבות למשרד החינוך, שכנראה יקצה חלק משמעותי מהם גם לחינוך הממלכתי.

התקציבים שיועבחו ממשרד הדתות

תקציב שנתי (במיליוני שקלים)	תעריף חודשי	מספר תלמידים	
78	270	24,100	מתיבתות וחסידות בנינים*
70.8	293	20,100	ישיבות קטנות**
54.7	293	15,500	ישיבות תיכוניות ומקצועיות
4.2	75	4,700	נתיב ישיבתיים***
55.2	192	23,900	אולפנות
23.3	62	31,100	נתיב אולפנייים***
286.2		119,400	סך הכל

* מתיבתא - חטיבה כיניים חרדית ** גילאי תיכון חרדיים *** בבתי ספר דתיים

עד כה היו לתקציב הישיבות שני תפקידים: התפקיד הרשמי היה מימון הישיבות והכוללים (ישיבות לגברים נשואים), והתפקיד הלא רשמי היה "קופה ב" של החינוך הדתי והחרדי עד גילאי 18 ומימון יום הלימודים הארוך במגזרים אלה. בכך יצר תקציב הישיבות אפליה בתקציבים של החינוך הממלכתי.

באוקטובר האחרון נחשפה ב"הארץ" חוות הדעת של היועץ המשפטי בעניין, שניתנה בעקבות עתירה לבג"ץ של חבר מועצת עיריית ירושלים לשעבר, עו"ד גלעד ברנע; אז ניסו גורמים חרדיים לבטל את חשיבות חוות הדעת. בשבוע שעבר אסר היועץ בפועל על משרד הדתות להעביר, מספטמבר, כספים לישיבות ומוסדות חינוך לבני פחות מ-18 והורה להעביר את התקציב המיועד לכך למשרד החינוך. אתמול כבר הודיע שר הדתות, אשר אוחנה (ש"ס), כי זימן דיון חירום על הוראת היועץ המשפטי, בהשתתפות שרים, חברי כנסת וראשי ישיבות.

תקציב הישיבות עומד על כ-1.06 מיליארד שקלים, מתוכם 73% מיועדים לישיבות ולאולפנות מעל גיל 18. שארית הסכום - 286 מיליון, שהם 27% מתקציב הישיבות - מיועדים לבתי ספר, אולפנות וישיבות של המגזרים הדתי-לאומי והחרדי. מוסדות אלה מקבלים תקצוב רגיל ממשרד החינוך כבתי ספר ובנוסף תקצוב כפול מתקציב הישיבות. הכספים מממנים קרוב ל-120 אלף תלמידים, 55% מהתלמידים המתוקצבים מסעיף הישיבות.

בהחלטתו מתבסס היועץ המשפטי לממשלה על פסק דין הצופים מ-1997, שבו קבע בג"ץ שכפל תמיכות גורם לפגיעה חמורה בעיקרון השוויון. היועץ המשפטי קובע חד-משמעית כי תקצוב מוסדות החינוך הדתיים על ידי משרד החינוך והדתות גם יחד הוא "מימון כפל אסור על פי דין".

עוד קובע רובינשטיין כי המוסדות המופלים לרעה הם דווקא בתי הספר הממלכתיים. לדבריו, זוהי "מציאות שבה המדינה מפלה לרעה את מוסדותיה שלה", והמנוגדת "לשכל הישר ולחובת ההגינות".

לטענת היועץ, הדבר בולט במיוחד במקרה של מוסדות החינוך העצמאי של אגודת ישראל ומעיין החינוך התורני של ש"ס. לגבי מוסדות אלה נקבע בחוק שיתוקצבו "על פי קריטריונים ענייניים אחידים ושוויוניים כמו לכלל ילדי ישראל". שורת דו"חות כבר הוכיחו שמוסדות אלה מקבלים בפועל תקציב גדול יותר לכל תלמיד; עכשיו מתברר שהם זוכים לתמיכה נוספת גם ממשרד הדתות.

"לשם שמירת עיקרון השוויון", קובע היועץ, יתוקצבו מספטמבר לימודיהם של תלמידים עד גיל 18 מתקציב משרד החינוך בלבד. מה יעלה בגורל הכסף? פרק בהוראת היועץ מוקדש להתקפה חריפה, המתבססת על מקורות יהודיים, נגד יעוד כספים ללימודי קודש רק למסגרות דתיות. "משרד החינוך מחויב, ככל משרד הממשלה, להקפיד על עיקרון

השוויון בהקצאת משאבי מדינה בכל תחום ותחום. בתחום הנחלת היהדות יש לחובה זו עיגון רב בחוק המדינה ובתורת ישראל", קובע היועץ. נראה שמעכשיו יהיה לכל מוסדות החינוך אפשרות לקבל חלק בתקציב הישיבות.

עו"ד ברנע הביע בתגובה סיפוק מכך שהכסף יחולק מעתה באופן שוויוני והוגן, אך טען שרובינשטיין היה צריך לקבל את ההחלטה כבר לפי שנים. בכיר במשרד הדתות אמר שאין צורך לפרק את המשרד, מכיוון שהדבר קורה בפועל.

ח"כ משה גפני מיהדות התורה הביע בתגובה פליאה על העיתוי ועל האופן של החלטת היועץ וטען שרובינשטיין לא למד כהלכה את החומר. לדבריו, הכספים אינם מיועדים ללימודים תורניים אלא להחזקת הישיבות, ובלעדיהם יתמוטטו מוסדות אלה. גפני אומר שיהיה צורך למצוא פתרון משפטי שיאפשר המשך העברת הכספים לישיבות.

שחר אילן